

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről

A brit Bel- és Igazságügyi Minisztérium „A Polgárbarát Igazságszolgáltatásért” elnevezésű díját az idén (egy brit szakemberrel megosztva) Gönczöl Katalinnak ítélte oda a nemzetközi zsűri. Gönczöl Katalin a büntető igazságszolgáltatási reform és a magyar pártfogó felügyeleti szolgálat létrehozásában végzett munkájával érdemelte ki az elismerést. Gratulációnk kifejezése mellett közzé tesszük annak a kormányzati koncepciónak a szövegét, amely az igazságügyi miniszteri biztos felkészültsége és nemzetközi színvonalú tevékenysége nélkül nem jöhetett volna létre.

Gönczöl Katalin bevezetője

A Magyar Köztársaság Kormánya a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának növelése mellett a jövőben nagyobb hangsúlyt helyez a bűnmegelőzésre, az igazságszolgáltatás tehermentesítésére, a büntetés-végrehajtási költségek csökkentésére, a bűncselekmények sértettjeinek kártalanítására és a megsértett közösség kiengesztelésére. A büntetőpolitika átfogó reformjának része a pártfogó felügyelői szolgálat átalakítása. Az ehhez szükséges törvénymódosításokról az Országgyűlés 2003. március 10-ei ülésén döntött. 2003. július 1-jétől a büntetés-végrehajtás rendszerében egymás mellett működik a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága és az Országos Pártfogó Felügyelői Szolgálat. Mindkét szervezetet az Igazságügyi Minisztérium irányítja és felügyeli. Az országos pártfogói intézmény élén főigazgató áll. Ezt a tisztséget – pályázat útján – dr. Hatvani Erzsébet tölti be. Ugyancsak pályázat alapján nevezték ki a fővárosi és a tizenkilenc megyei igazgatót, akik Medgyessy Péter miniszterelnök és Bárándy Péter igazságügy-miniszter előtt tettek hivatali esküt. A korszerű követelményeknek megfelelően működő új szervezet integrálja a felnőtt és a fiatalkorú elkövetőkkel foglalkozó pártfogókat, de továbbra is törekszik az életkori sajátosságoknak megfelelő szakmai munkára. Az országos hálózat infrastruktúrájának kialakítása most folyik. 2004-ben létszámfejlesztést is terveznek. Az új büntetőpolitika eltérő eszközrendszerrel kíván alkalmazni a társadalomra kiemelkedő veszélyt jelentő súlyos és a kisebb súlyú bűncselekmények elkövetőivel

szemben. A társadalomra kevésbé veszélyes bűncselekmények elkövetőivel szemben a hagyományos büntető igazságszolgáltatás rendszeréből elterelő eszközöket (például: vádemelés elhalasztását), illetve a szabadságvesztés kiváltására alkalmas alternatív szankciókat (felfüggesztett szabadságvesztés, közérdekű munka, próbára bocsátás) alkalmaz. Az alternatív büntetések az elkövetett bűncselekménnyel arányosak. Az előírt magatartási szabályok sokszor igen súlyos hátrányt jelentenek az elkövető számára anélkül, hogy börtönbe kerülne. Kitiltható például a korábbi lakókörnyezetéből, a szórakozóhelyekről, a sportrendezvényekről, vagy arra kötelezhető, hogy gyógyíttassa magát. Ezeknek a büntetőjogi szankcióknak a végrehajtásáért a pártfogó felügyelők felelősek. Csökken a bűnismétlés veszélye, ha az első büntényes elkövető nincs kitéve „börtönártalmaknak”. (A jelenlegi börtönnépesség 49 százaléka első büntényes és sokan közülük 6 hónapnál nem hosszabb büntetésüket töltik. A büntetés-végrehajtási intézetek telítettsége több mint 160 százalékos.) Az új szakmai koncepció bővíti a pártfogó felügyelők hagyományos feladatait. A büntető igazságszolgáltatás vádemelési és ítélezési szakaszában új jogintézmény a pártfogó felügyelői vélemény és javaslat, amely megalapozhatja az elterelést és az alternatív büntetés kiszabását. Az elkövetett bűncselekménnyel arányosan kirótt közérdekű munka büntetés például kártalaníthatja és „kiengesztelheti” a közösséget. A pártfogó felügyelőknek a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítaniuk a sértettekre is. Mivel többségüket anyagi kár éri, ennek enyhítésére akkor van leginkább esély, ha az elkövető rábírható a jóvátételre. Továbbra is hangsúlyos a büntetés-végrehajtási intézetekben végzett pártfogói munka és a börtönből szabadulók utógondozása. A pártfogó felügyelőnek az eddiginél is nagyobb szerepe lesz abban, hogy feltételes szabadságra bocsátás a megfelelő időben, előkészített módon valósuljon meg. A súlyos, gyakran erőszakos bűncselekményt elkövetők integrációja társadalmi érdek, a pártfogó támogatása és kontrollja segítheti a befogadást. E célok elérése érdekében a pártfogó felügyelői szolgálatnak együtt kell működnie az önkormányzatokkal és azok intézményeivel, a civil szférával és az egyházakkal. Az új feladatokhoz új ismeretekre és szemléletváltásra van szükség a pártfogók körében is. 2003 első félévében valamennyien részt vettek olyan továbbképzésen, amely az egységes szakmai szabályok megismerését szolgálta. A hivatás iránt érdeklődő fiatalok számára pedig felsőfokú másoddiplomás-képzés beindítását javasolja az Igazságügyi Minisztérium.

**17/2003. (VI. 24.) IM rendelet
a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről,
valamint ehhez kapcsolódóan
egyed-igazságügyminiszteri rendeletek
módosításáról**

A büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Bvtvr.) 127. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel az igazságügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 157/1998. (IX. 30.) Korm. rendelet 16. §-ának (2) bekezdésére – a belügyminiszterrel, az egészségügyi, szociális és családügyi miniszterrel, a honvédelmi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

**I. fejezet
A RENDELET HATÁLYA**

1. § A rendelet hatálya az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői Szolgálat Országos Hivatalára (a továbbiakban: Hivatal) és a Hivatal megyei (fővárosi) hivatalaira (a továbbiakban: megyei hivatal) terjed ki.

**II. fejezet
A PÁRTFOGÓ FELÜGYELŐI VÉLEMÉNY
ÉS A KÖRNYEZETTANULMÁNY ELKÉSZÍTÉSE**

A pártfogó felügyelői vélemény elkészítésének általános szabályai

2. § Ha az ügyész vagy a bíróság, illetve a büntetés-végrehajtási bíróság (a továbbiakban a bíróság és a büntetés-végrehajtási bíróság együtt: bíróság) pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendeli el, annak elkészítésére a terhelt lakóhelye (tartózkodási helye) szerint illetékes megyei hivatalt rendeli ki, s azt a megyei hivatal igazgatója által kijelölt pártfogó felügyelő készíti el.

3. § (1) A pártfogó felügyelői vélemény I. része az ügyre és a terhelte vonatkozó adatokat tartalmazza.

(2) Az ügyre vonatkozóan a pártfogó felügyelői vélemény rögzíti

- a) a vélemény beszerzését elrendelő hatóságot, székhelyét, ügyszámát, az elrendelés idejét, a vélemény elkészítésének határidejét,
- b) a büntetőeljárás jellegét,
- c) a cselekmény Btk. szerinti minősítését,
- d) az elkövetés időpontját,
- e) az illetékes megyei hivatalt, annak címét, az érkeztetés időpontját,
- f) a véleményben közreműködő megyei hivatalt,
- g) a véleményt készítő pártfogó felügyelő nevét,

h) a beszerzett okiratokat, igazolásokat, egyéb mellékleteket.

(3) A terheltre vonatkozóan a pártfogó felügyelői vélemény rögzíti

a) a személyi adatait (név, születési hely, idő, anyja neve, lakcíme, illetve tartózkodási helye),

b) a családi állapotát,

c) a munkaviszony (az iskolarendszerű tanulói jogviszony) adatait (munkáltató, illetve tanintézmény megnevezése, telephelye, illetve címe, a terhelt beosztása, munkaköre, illetve tancsoportja),

d) a szakképzettségét, foglalkozását,

e) az egészségi állapotát,

f) az esetleges káros szenvedélyeit,

g) a jövedelmi, vagyoni viszonyait.

4. § (1) A pártfogó felügyelői vélemény II. része a vizsgálati eljárást és módszert tartalmazza.

(2) A pártfogó felügyelő által alkalmazandó vizsgálati eljárás és módszer különösen

a) a terhelt vagy más személyek személyes meghallgatása,

b) az ügy iratainak tanulmányozása,

c) felvilágosítás-, illetve adat- vagy iratkérés

1. a sértettől, tanúktól, az eljárásba bevont más személyektől,

2. nyomozó hatóságtól, ügyésztől, bíróságtól, valamint

3. más állami és helyi önkormányzati szervtől, hatóságtól, köztestülettől, gazdálkodó szervezettől, alapítványtól, közalapítványtól, társadalmi szervezettől,

d) a lakóhely (tartózkodási hely) megtekintése.

(3) A pártfogó felügyelői véleményt elkészítő pártfogó felügyelő a terhelt lakóhelyének (tartózkodási helyének) megtekintését, az ügy iratainak tanulmányozását, a terhelt meghallgatását nem mellőzheti.

5. § (1) A pártfogó felügyelői vélemény III. része a terhelt személyiségére, életviszonyaira és életvitelére – így különösen családi körülményeire, baráti és kisközösségi kapcsolataira, egészségi állapotára, esetleges káros szenvedélyeire, lakhatási körülményeire, iskolai végzettségére, szaktudására, munkahelyére, ennek hiányában a foglalkoztatására vagy tanulmányai folytatására, szabadidő-eltöltési szokásaira, jövedelmi, vagyoni viszonyaira – a cselekmény elkövetésekor jellemző és az azóta bekövetkezett változások adataira vonatkozó szakmai ténymegállapításokat tartalmazza.

(2) A szakmai ténymegállapítások körében a pártfogó felügyelő bemutatja különösen

a) a feltárt tények, körülmények és a bűncselekmény elkövetése között fennálló kapcsolatot,

b) a terhelt adottságainak megfelelő munkalehetőségeket,

c) a terhelt egészségügyi, illetve szociális intézményi ellátásának lehetőségeit,

d) a személyiség és az életviszony hátrányos, kriminológiai veszélyeket hordozó elemeiben pozitív változást várhatóan előidéző javaslatait.

6. § A pártfogó felügyelői vélemény IV. része a pártfogó felügyelői vélemény beszerzését elrendelő ügyész vagy bíróság által feltett kérdé-

- (2) A környezettanulmány és a pártfogó felügyelői vélemény elkészítéséhez a pártfogó felügyelő szükség szerint tájékozódik a fiatalkorú
- családjánál, törvényes képviselőjénél,
 - lakóhelye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálatnál, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnál a fiatalkorú jelenlegi, esetleges korábbi gondozásának, gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének tapasztalatairól.

III. fejezet

A KÖZÉRDEKŰ MUNKA VÉGREHAJTÁSÁNAK SZERVEZÉSE ÉS ELLENŐRZÉSE

A közérdekű munka végrehajtásának általános szabályai

10. § (1) A büntetés-végrehajtási bíró a közérdekű munkára ítélestről szóló értesítőlapot és egyéb iratokat azzal küldi meg a közérdekű munka végrehajtásának helye szerint illetékes megyei hivatalnak, hogy a kijelölt pártfogó felügyelő a közérdekű munka végrehajtására szolgáló munkahely kijelölése előtti pártfogó felügyelői véleményt harminc napon belül készítse el.

(2) A pártfogó felügyelő az (1) bekezdés szerinti pártfogó felügyelői véleményhez csatolja a munkahely nyilatkozatát, valamint az elítéltnak a személyes adatai továbbításához szükséges hozzájáruló nyilatkozatát.

(3) Ha a munkahely harminc napon belül nem küld értesítést a közérdekű munka végrehajtásának megkezdéséről, ennek okáról a pártfogó felügyelő tájékozódik.

11. § (1) A pártfogó felügyelő az iratborítón feljegyzi:

- a bíróság ügydöntő határozata és a büntetés-végrehajtási bíró határozata adatait,
- a közérdekű munka megkezdésének és várható befejezésének időpontját.

(2) A pártfogó felügyelő az elítéltről nyilvántartó lapot állít ki, és azt megküldi a munkahelynek.

(3) A pártfogó felügyelő a nyilvántartó lapra feljegyzi:

- az elítélt személyi adatait (név, anyja neve, születési hely, idő, lakó-, illetve tartózkodási hely),
- a büntetés-végrehajtási bíró által kijelölt munkahelyet,
- a büntetésre vonatkozó adatokat,
- a közérdekű munka végrehajtása megkezdésének és várható befejezésének időpontját.

(4) Ha a munkáltató az elítélt hiányzásáról értesíti a pártfogó felügyelőt, a pártfogó felügyelő ezt feljegyzi az iratborító belső oldalára és meghatározza a büntetés végrehajtása befejezésének új időpontját. Erről a munkáltatót értesíti.

(5) Ha a büntetés-végrehajtási bíró a közérdekű munka végrehajtását félbeszakította, a pártfogó felügyelő az erre vonatkozó adatokat az iratborítón feljegyzi.

(6) A pártfogó felügyelő intézkedést kezdeményez az ügyésznél, ha

KORMÁNYZATI KONCEPCIÓ

a közérdekű munka végrehajtása során a végrehajtást gátló körülményeket, gyakorlatot vagy jogszabálysértést észlel.

(7) A pártfogó felügyelő a közérdekű munka végrehajtásának befejezéséről értesíti az első fokon eljáró bíróságot, az ügyészt és a büntetés-végrehajtási bírót.

12. § (1) Ha az elítélt a jogerősen kiszabott közérdekű munka büntetésének letöltését azért nem kezdte meg, illetve a közérdekű munka végrehajtására szóló felhívás a részére azért nem volt kézbesíthető, mert a kézbesítő jelentése szerint az elítélt a felhívást a kézbesítés kétszeri megkísérlése után sem vette át, illetőleg a megjelölt címen ismeretlen, vagy onnan ismeretlen helyre távozott, a pártfogó felügyelő e körülményt jelzi az illetékes büntetés-végrehajtási bírónak.

(2) Ha az elfogatóparancs kiadásának megszűnési okát a pártfogó felügyelő észleli, indítványozza a büntetés-végrehajtási bírónál az elfogatóparancs visszavonását.

13. § (1) A fiatalkorúval szemben kiszabott közérdekű munka végrehajtását a megyei hivatal igazgatója által a fiatalkorúak pártfogó felügyelői közül kijelölt pártfogó felügyelő szervezi és ellenőrzi.

(2) A közérdekű munka végrehajtásának ellenőrzésében, a közérdekű munkával kapcsolatos pártfogói felügyelői vélemény, környezettanulmány és jelentés előkészítésében a pártfogó felügyelő irányítása mellett a pártfogó felügyelői asszisztens közreműködhet.

A közérdekű munka végrehajtásának ellenőrzése

14. § (1) A pártfogó felügyelő a munkahelyen a közérdekű munka végrehajtásának megkezdésétől számított harminc napon belül, azt követően szükség szerint helyszíni ellenőrzést tart.

(2) A helyszíni ellenőrzés során a pártfogó felügyelő különösen a következőket vizsgálja:

a) a munkahely eleget tesz-e a közérdekű munka végrehajtása során reá háruló feladatoknak, pontosan vezeti-e a nyilvántartó lapot,

b) a közérdekű munka végrehajtása megkezdésének tényleges időpontját,

c) az elítélt valamennyi olyan napon dolgozott-e, amelyet munkában töltött időnek jelöltek meg,

d) az elítéltet nem részesítették-e olyan munkaidő-kedvezményben, amely nem illeti meg,

e) a munkahely biztosítja-e az elítéltet megillető jogokat.

(3) A pártfogó felügyelő a helyszíni ellenőrzés során az elítéltet lehetőség szerint személyesen is meghallgatja.

(4) Az ellenőrzésről a pártfogó felügyelő két példányban jegyzőkönyvet készít, amelyben az észlelt hibák megszüntetésére határidőt jelöl meg; a jegyzőkönyv egy példányát a munkahelynek adja át.

(5) A pártfogó felügyelő ellenőrzi, hogy a megjelölt határidőre az észlelt hibákat megszüntették-e. Ha ezeket nem szüntették meg, erről értesíti az ügyészt.

15. § (1) A közérdekű munka végrehajtására új munkahely kijelölésének indítványozását a pártfogó felügyelő is javasolhatja az ügyésznek.

(2) A közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatása iránt a pártfogó felügyelő az ügyésznek tesz jelentést.

(3) A közérdekű munka végrehajthatósága megszűnésének megállapítását a büntetés-végrehajtási bírónak a pártfogó felügyelő javasolhatja.

A közérdekű munka végrehajtásának félbeszakítása

16. § (1) A pártfogó felügyelő az ügy iratait megküldi a büntetés-végrehajtási bírónak, ha az elítélt

a) a közérdekű munka végrehajtásának félbeszakítását kéri,

b) gyermekgondozási segélyben vagy gyermeknevelési támogatásban részesül,

c) sorkatonai szolgálatra vonul be, illetőleg

d) az elítéltet más ügyben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték.

(2) A pártfogó felügyelő beszerzi az elbíráláshoz szükséges iratokat, és az (1) bekezdés a) pontja esetében véleményt nyilvánít.

Eljárás új munkahely kijelölése esetén

17. § (1) Az új munkahely kijelölése kérdésében a büntetés-végrehajtási bíró rendelkezése alapján a pártfogó felügyelő akkor is pártfogó felügyelői véleményt készít, ha az új munkahely kijelölését a munkahely vagy az elítélt kéri.

(2) Ha az új munkahely kijelölése folytán a közérdekű munka végrehajtásának ellenőrzésére más megyei hivatal illetékes, az ügy iratait a 10. §-ban foglaltak teljesítésére és a közérdekű munka végrehajtásának ellenőrzésére az addig eljáró megyei hivatal ahhoz a megyei hivatalhoz teszi át, amelynek illetékességi területén az új munkahely működik.

A közérdekű munka szabadságvesztésre átváltoztatása

18. § (1) Ha a munkahely arról értesíti a pártfogó felügyelőt, illetve a pártfogó felügyelő azt észleli, hogy az elítélt a munkakötelezettségének nem tesz eleget, e körülményt a pártfogó felügyelő jelzi az illetékes megyei főügyészségnek. Ennek során a feltárt adatok és körülmények alapján jelentést, erre vonatkozó kirendelés esetén pártfogó felügyelői véleményt készít, továbbá beszerzi a szükséges iratokat.

(2) A pártfogó felügyelő az összefoglaló jelentését megküldi az illetékes megyei főügyészségnek [Bvtvr. 11/A. § (1) bekezdés], a jelentéséhez csatolja a szükséges iratokat, és az átváltoztatás kezdeményezéséről a munkahelyet értesíti.

A közérdekű munka végrehajthatóságának megszűnése

19. § (1) A pártfogó felügyelő az iratokat a közérdekű munka végrehajthatósága megszűnésének megállapítása végett megküldi a büntetés-végrehajtási bírónak, ha

a) a munkahely arról értesíti, hogy az elítélt egészségi állapotában olyan tartós változás következett be, amely a közérdekű munka végrehajtását nem teszi lehetővé, vagy erről hivatalból tudomást szerez,

b) a hadkiegészítő parancsnokság arról értesíti, hogy a sorkatonai szolgálatra bevonult elítélt a katonai szolgálatot teljesítette,

c) arról értesül, hogy az elítélt legalább egyévi időre gyermekgondozási segélyben, illetve gyermeknevelési támogatásban részesül.

(2) A pártfogó felügyelő beszerzi a határozat meghozatalához szükséges iratokat.

IV. fejezet A PÁRTFOGÓ FELÜGYELET VÉGREHAJTÁSA

A pártfogó felügyelet végrehajtásának általános szabályai

20. § (1) A pártfogó felügyelő a pártfogó felügyeletet

a) vádemelés elhalasztása esetén az ügyész,

b) próbára bocsátás, felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság,

c) feltételes szabadságra bocsátás és javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás esetén a büntetés-végrehajtási bíró határozata alapján látja el.

(2) A pártfogó felügyelet

a) vádemelés elhalasztása esetén az ügyész által megjelölt időpontig,

b) próbára bocsátás esetén a bíróság határozatában megjelölt időpontig,

c) felfüggesztett szabadságvesztés esetén a próbaidő leteltéig,

d) feltételes szabadságra bocsátás esetén a büntetés hátralevő részéig, de legalább egy évig,

e) javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás esetén a javítóintézeti nevelés hátralevő részéig, de legalább egy évig és legfeljebb a tizenkilencedik életév betöltéséig

tart.

(3) A pártfogó felügyeletet a pártfogolt lakóhelye szerint illetékes megyei hivatal pártfogó felügyelője hajtja végre.

(4) Ha a pártfogolt tartósan nem a lakóhelyén tartózkodik, valamint, ha az ügyész, illetve a bíróság magatartási szabályként tartózkodási helyül nem a lakóhelyét állapítja meg, a pártfogó felügyeletet a tartózkodási hely szerint illetékes megyei hivatal pártfogó felügyelője hajtja végre.

21. § A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogó felügyelő feladata különösen

a) segítség nyújtása a pártfogolt számára a társadalomba való beilleszkedéshez, a bűnismétlés elkerüléséhez,

b) annak ellenőrzése és rendszeres figyelemmel kísérése, hogy a pártfogolt betartja-e az előírt magatartási szabályokat, illetve milyen magatartást tanúsít a munkahelyén vagy az oktatási intézményben, illetve a lakóhelyén. Életkörülményeiről és életviteléről a pártfogó felügyelő a pártfogoltat beszámoltatja,

c) indokolt esetben a pártfogolt segélyben részesítése.

22. § A 21. § a) pontjában foglalt segítség nyújtása körében a pártfogó felügyelő tanácsot ad a pártfogolt iskolai, munkahelyi, egészségi, szociális és egyéb problémái megoldásához, az ehhez szükséges támogatások igénybevételehez, valamint szükség esetén személyesen eljár a pártfogolt érdekében.

23. § (1) A pártfogó felügyelő a pártfogó felügyeletet egyéni pártfogó felügyelői terv alapján hajtja végre. A pártfogó felügyelet végrehajtását követően a pártfogó felügyelő a tervben foglaltak megvalósulásáról rövid összefoglalást készít.

(2) A pártfogó felügyelői terv tartalmazza a bűncselekmény elkövetéséhez vezető okok, a bűnisméltés vonatkozásában fennálló, a terhellet veszélyeztető körülmények megnevezését, valamint a megszüntetésükhöz szükséges teendőket, így különösen

- a) a pártfogolt kötelezettségeit,
- b) a pártfogó felügyelő feladatait,
- c) azoknak az intézményeknek, személyeknek a megnevezését, akiknek a segítségét a terv megvalósításához célszerű igénybe venni.

24. § (1) A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogó felügyelő, valamint a rendőrség egymást tájékoztatva, együttműködve jár el.

(2) Ha a pártfogó felügyelet ellátása a pártfogolt vagy a környezete magatartása miatt akadályba ütközik, a pártfogó felügyelő igénybe veheti a rendőrség segítségét.

(3) Ha a pártfogolt a magatartási szabályokat megszegi és emiatt vele szemben további intézkedésnek lehet helye [Btk. 48. § (4) bekezdés, 73. § (1)-(2) bekezdés, 91. § (1) bekezdés c) pont], a pártfogó felügyelő az illetékes megyei főügyészséget, a rendőrség a pártfogó felügyelőt tájékoztatja.

25. § (1) A pártfogó felügyelő a 20. § (2) bekezdés a) és b) pontjában felsorolt esetekben az ügyész, illetve a bíróság határozatának kézhezvétele után haladéktalanul értesíti a pártfogoltat a pártfogó felügyelet elrendelő határozatról, a pártfogó felügyelet kezdő időpontjáról, a pártfogó felügyelő személyéről és elérhetőségéről, és felhívja az értesítetteket, hogy a megjelölt időpontban és helyen keressék fel.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt időpontot, legkésőbb a határozat kézhezvételétől számított tizenötödik napra kell kitűzni.

(3) A pártfogó felügyelő a pártfogoltat tájékoztatja,

- a) a pártfogó felügyelet céljáról, a pártfogó felügyelő szerepéről,
- b) a Bvtvr. 96. §-ának a), b) és d) pontjaiban meghatározott magatartási szabályokról,
- c) az ügyész, illetve a bíróság által megállapított magatartási szabályokról,

d) a magatartási szabályok megszegésének következményeiről,

e) a kötelező jelentkezések időpontjáról, illetve azokról az időpontokról, amikor a pártfogolt szükség esetén felkeresheti a pártfogó felügyelőt.

(4) A (3) bekezdés szerinti tájékoztatásról jegyzőkönyvet kell készíteni és annak egy példányát a pártfogolt részére kell átadni.

(5) A pártfogó felügyelet elrendelő határozatról, a pártfogó felügyelet kezdő időpontjáról, a pártfogó felügyelő személyéről, illetve a pártfogolt tájékoztatásának megtörténtéről a pártfogó felügyelő értesíti a pártfogolt lakóhelye (tartózkodási helye) szerinti rendőrkapitányságot.

(6) A pártfogó felügyelő személyéről és a pártfogolt tájékoztatásának megtörténtéről a pártfogó felügyelet elrendelő ügyészt, illetve bíróságot is tájékoztatni kell.

(7) A pártfogó felügyelő a pártfogolt tájékoztatását követő harminc napon belül készíti el a 23. § szerinti pártfogó felügyelői tervet.

26. § A pártfogó felügyelő a 20. § (2) bekezdésének c) pontjában meghatározott esetekben a büntetés-végrehajtási bíró határozatáról szóló ér-

KORMÁNYZATI KONCEPCIÓ

tesítés, illetve a büntetés-végrehajtási intézet, a javítóintézet megkeresése alapján haladéktalanul intézkedik a pártfogó felügyelet előkészítéséről.

27. § (1) A pártfogó felügyelő rendszeres ellenőrzései, tapasztalatai alapján a pártfogolt magatartásáról, körülményeinek alakulásáról – jogszabályban meghatározott jelentési, kezdeményezési kötelezettségei teljesítésén kívül – szükség szerint tájékoztatja az ügyészt, a bíróságot és a javítóintézetet.

(2) A pártfogó felügyelő tájékoztatja a pártfogolt lakóhelye (tartózkodási helye) szerinti rendőrkapitányságot, az ügyészt, illetve a bíróságot – ideiglenes elbocsátás esetén a javítóintézetet – arról is, ha a pártfogó felügyelet letelt, és az alatt a pártfogolt kifogástalan magatartást tanúsított, vagy egyéb okból megszűnt a pártfogó felügyelet.

28. § (1) A pártfogó felügyelő a 27. § (1) bekezdésében írt tájékoztatáson kívül javaslatot tesz

a) az illetékes megyei főügyészségnek

1. vádemelésre, ha a pártfogolt a vádemelés elhalasztása során a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi,

2. szabadságvesztés végrehajtása elrendelésének indítványozására, ha a felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt a magatartási szabályokat súlyosan megszegi,

3. ha a próbára bocsátott a magatartási szabályokat megszegi, a próbára bocsátás időtartama meghosszabbításának, illetve, ha súlyosan megszegi, javítóintézeti nevelés elrendelésének vagy büntetés kiszabásának,

4. ha a feltételes szabadságra bocsátott a magatartási szabályokat megszegi, a feltételes szabadság megszüntetésének,

5. ha a javítóintézetből ideiglenesen elbocsátott a magatartási szabályokat megszegi, az ideiglenes elbocsátás megszüntetésének indítványozására;

b) az illetékes büntetés-végrehajtási bírónak

1. a feltételes szabadság mellett elrendelt pártfogó felügyelet megszüntetésére, valamint

2. az a) 1. pontban megjelölt eset kivételével, valamennyi esetben a bíróság által megállapított magatartási szabályok megváltoztatására.

(2) A javaslatban a részletes indokolás mellett meg kell jelölni a bizonyítékokat, az eljáró bíróságot (ügyészséget), határozatának számát és keltét, a pártfogó felügyelet – határozat szerinti – kezdetének és megszűnésének időpontját. A rendelkezésre álló bizonyítékokat csatolni kell a javaslatához.

29. § (1) A pártfogolt köteles haladéktalanul tájékoztatni a pártfogó felügyelőt, ha sorkatonai szolgálatra behívó parancsot kap. Az értesítésben meg kell jelölni a bevonulás helyét és idejét.

(2) A pártfogolt bevonulását követő tizenöt napon belül az állományilletékes parancsnok beszerzi a pártfogolt iratanyagát az illetékes megyei hivataltól. Az iratok megküldéséről a megyei hivatal tájékoztatja a pártfogó felügyeletet elrendelő ügyészt, illetve bíróságot.

(3) Ha a pártfogó felügyelet alatt álló katona szolgálati viszonya megszűnt, az állományilletékes parancsnok értesítése alapján a pártfogó felügyeletet a továbbiakban a pártfogó felügyelő hajtja végre.

30. § A munkáltató a pártfogó felügyelő megkeresésére haladéktalanul

értesíti a pártfogó felügyelőt, ha a pártfogolt a meghatározott munkahelyen nem áll munkaviszonyban [Bvtvr. 96. § b) pont].

31. § A pártfogó felügyelő – a pártfogolt kérelmére, a rendőrség indítványára, illetve hivatalból – javaslatot tehet a pártfogó felügyelet tartama vagy az előírt magatartási szabályok megváltoztatására [Bvtvr. 100. §]. A pártfogó felügyelő a magatartási szabályokról véleményt kérhet a rendőrségtől is.

A felnőttkorúak pártfogó felügyelete végrehajtásának külön szabálya

32. § (1) Ha a bíróság a Bvtvr. 97. §-a (2) bekezdésének d) pontjában foglalt magatartási szabályt megállapította, a büntetés-végrehajtási intézet a keresményt, a letéti pénzt, vagy annak meghatározott részét, illetőleg a munkáltató a munkabér meghatározott részét a jogcím megjelölésével a pártfogolt által megjelölt pénzügyintézetnél a pártfogolt nevére nyitott folyószámlára utalja.

(2) A pártfogolt a folyószámlájára utalt összegből a pártfogó felügyelő előzetes egyetértésével kérhet kifizetést. A folyószámlán kezelt összegről szóló pénzügyintézeti értesítést a pártfogolt havonta bemutatja a pártfogó felügyelőnek.

A fiatalkorúak pártfogó felügyelete végrehajtásának külön szabályai

33. § A megyei hivatal fiatalkorúakkal foglalkozó pártfogó felügyelője látja el a pártfogó felügyeletét a Btk. 119. §-a értelmében pártfogó felügyelet alatt álló

- a) fiatalkorúnak,
- b) olyan személynek, aki a pártfogó felügyelet tartama alatt tölti be a 18. életévét,
- c) olyan személynek, aki fiatalkorúként elkövetett bűncselekmény miatt pártfogó felügyelettel együtt járó felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt, próbára bocsátása, javítóintézetből ideiglenes elbocsátása, illetve a vele szemben alkalmazott vádemelés elhalasztás időpontjában a 18. életévét betöltötte,

d) azon felnőtt korúnak, aki a b) vagy a c) pontban foglaltak miatt is – más ügyben – pártfogó felügyelet alatt áll.

34. § (1) A pártfogó felügyelő feladatai ellátása során együttműködik a pártfogolt lakóhelye (tartózkodási helye) szerinti gyermekjóléti szolgálattal és a megyei gyámhivatal gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátorával. Ennek keretében a pártfogó felügyelő

a) a pártfogó felügyelet kezdetekor tájékozik a pártfogolt esetleges korábbi gondozásának, védelembe, illetve nevelésbe vételének tapasztalatairól,

b) a gyermekjóléti szolgálat vagy a gyámhatóság meghívására részt vesz az esetmegbeszéléseken, illetve pártfogoltja ügyében esetmegbeszélés tartását kezdeményezi,

c) kezdeményezheti, hogy a gyermekjóléti szolgálat vagy a gyámhatóság javasolja a helyi önkormányzatnak olyan új ellátások bevezetését, amelyek speciális képzésekkel, foglalkoztatási lehetőségekkel, hasznos szabadidő programokkal segítik a pártfogolt fiatalkorúak iskolai hátrányainak leküzdését, szakképzettségének megszerzését, munkafoglalkoztatását és szabadidejének hasznos eltöltését,

d) szakmai javaslatot készít a c) pontban jelzett új ellátási formák kialakítására.

(2) A pártfogó felügyelő gyermekvédelmi intézkedést kezdeményez a fiatalkorú pártfogoltja érdekében a gyámhatóságnál, ha az a pártfogolt fiatalkorú környezetében kialakult súlyos veszélyeztető helyzete megszüntetése vagy egyéb ok miatt szükségesnek látszik.

35. § (1) A 25. § (1) bekezdésében meghatározott esetben a pártfogó felügyelő a fiatalkorú pártfogolt törvényes képviselőjét is tájékoztatja.

(2) A 25. § (4) bekezdése szerinti jegyzőkönyvet a fiatalkorú pártfogolt törvényes képviselője részére kell átadni. A törvényes képviselő esetleges távolmaradása az eljárásnak nem akadálya, a jegyzőkönyvet azonban részére meg kell küldeni.

(3) A 25. § (5) bekezdése szerinti esetekben a pártfogó felügyelő a fiatalkorú pártfogolt törvényes képviselőjének lakóhelye szerinti, a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó utógondozás esetén a fiatalkorú pártfogolt lakóhelye (tartózkodási helye) szerinti gyermekjóléti szolgálatot és a gyámhatóságot is értesíti.

36. § A Bvtvr. 96. §-ának b) pontja szerinti munkavégzési kötelezettség nem vonatkozik arra a pártfogoltra, aki nevelési-oktatási intézmény naplali tagozatának tanulója, vagy foglalkoztatást elősegítő képzésben vesz részt, és az eltartása családon belül vagy otthon nyújtó ellátás keretében biztosított.

37. § (1) Ha a bíróság a Bvtvr. 97. §-a (2) bekezdésének d) pontjában foglalt magatartási szabályt megállapította, a büntetés-végrehajtási intézet, a javítóintézet a keresményt, a letéti pénzt vagy annak meghatározott részét, illetőleg a munkáltató a munkabér meghatározott részét a jogcím megjelölésével a fiatalkorú pártfogolt törvényes képviselőjének lakóhelye szerint illetékes gyámhivatal székhelye szerinti pénzügyintézetnél nyitott, gyámhatósági fenntartásos betétbe vagy folyószámlára (a továbbiakban együtt: betét) utalja.

(2) Ha a fiatalkorú pártfogolt betéttel nem rendelkezik, a pártfogó felügyelő az (1) bekezdésben írt bírósági határozat végrehajtása érdekében, annak kézhezvételét követően haladéktalanul megkeresi az illetékes gyámhivatalt a betét megnyitásának elrendelése céljából.

(3) A pénzügyintézet a betétből a gyámhivatal engedélyező határozata alapján a törvényes képviselő kezeihez teljesíthet kifizetést. A pénzfelvétel engedélyezéséhez a pártfogó felügyelő egyetértése szükséges.

38. § Fiatalkorú esetében külön magatartási szabályt a büntetés-végrehajtási bíró részére a pártfogó felügyelő is javasolhat.

V. fejezet AZ UTÓGONDOZÁS

39. § (1) A büntetés-végrehajtási intézetben büntetésüket töltő elítéltek látogatása, illetve a javítóintézeti nevelés alatt állókkal való találkozás a büntetés-végrehajtási intézet (javítóintézet) székhelye szerint illetékes megyei hivatal kijelölt pártfogó felügyelőjének a feladata (a továbbiak-

ban: börtönpártfogolás). Az elítélt szabadulása után a lakóhelye (tartózkodási helye) szerint illetékes megyei hivatal végzi az utógondozást.

(2) A börtönpártfogolás célja, hogy a büntetés-végrehajtási intézetből szabadlábba helyezés várható időpontja előtt legalább hat hónappal, a javítóintézetből ideiglenes elbocsátás várható időpontja előtt legalább két-három hónappal elkezdődjön

a) az elítélt tájékoztatása az esetleg elvesztett iratai pótlásának, ha szükséges, egészségügyi, szociális intézményi ellátásának vagy elhelyezésének, munkavégzési, illetve tanulmányok folytatásának, letelepedésének, szállásának vagy lakhatásának, tanácsadó vagy felvilágosító programokon való részvétele lehetőségeiről és szabályairól,

b) az elítélt családjának, gondozójának a felkészítése az elítélt lehetőség szerinti visszafogadására.

40. § A pártfogó felügyelő intézkedésének eredményéről, erre vonatkozó megkeresés esetén a volt, vagy leendő munkáltatóról – még az elítélt szabadulása előtt – tájékoztatja a büntetés-végrehajtási intézetet.

41. § (1) A pártfogó felügyelő akkor is segítséget nyújt az elítéltnak, ha azt az elítélt a szabadulás után kéri.

(2) A szabaduló személyt az önkormányzat illetékes hivatali szerve – külön jogszabály szerint – szociális segélyben vagy kölcsönben részesítheti.

(3) Az önkormányzatok, az egyházak, a munkáltatók, a karitatív és más civil szervezetek az utógondozásban közreműködhetnek, ennek során velük a Hivatal és a megyei hivatal együttműködési megállapodást vagy szerződést köthet.

(4) A Hivatal – a 39. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott célok megvalósítása érdekében, nem vállalkozási tevékenység keretében – a szabadulók ideiglenes elhelyezésére, programok szervezésére pártfogó felügyelői szállásokat, valamint foglalkoztatókat működtethet.

VI. fejezet

MÓDOSULÓ IGAZSÁGÜGY-MINISZTERI RENDELETEK

Az igazságügyi dolgozók igazolványáról szóló 6/1991. (IV. 19.) IM rendelet módosítása

42. §

43. §

44. §

45. § A 6/1991. (IV. 19.) IM rendelet az e rendelet melléklete szerinti 3. számú melléklettel egészül ki.

Az igazságügyi szerveknél adományozható miniszteri elismerésekről szóló 8/1992. (IV. 4.) IM rendelet módosítása

46. §

47. §

48. §

49. §

Az igazságügyi Minisztérium és az igazságügy-miniszter irányítása,

KORMÁNYZATI KONCEPCIÓ

illetve felügyelete alá tartozó szervek fontos és bizalmas munkaköreinek megállapításáról és a nemzetbiztonsági ellenőrzés szintjéről szóló 12/2000. (VII. 11.) IM rendeletet módosítása

50. §

VII. fejezet ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

51. § (1) Ez a rendelet 2003. július 1-jén lép hatályba, ezzel egyidejűleg

- a) a pártfogó felügyelet végrehajtásának és az elítéltek utógondozásának részletes szabályairól szóló 7/1979. (VI. 29.) IM rendelet (R.),
- b) az R. módosításáról szóló 16/1989. (XII. 22.) IM rendelet,
- c) a bírósági igazolványokról szóló 15/1999. (XI. 10.) IM rendelet 12. §-a (2) bekezdésének első mondatából „a hivatásos pártfogónak”, második mondatából „a hivatásos pártfogó” szövegrész,
- d) a 8/1992. (IV. 4.) IM rendelet módosításáról szóló 19/2002. (XII. 12.) IM rendelet 1. §-a, 3. §-a és 7. §-ának (1) bekezdése hatályát veszti.

(2) E rendelet rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.